

ครีมกำจัดขน ใช้เป็นประจำ มีอันตรายหรือไม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ภญ. พิมลพรรณ พิตยานุกุล
ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความสวยงามบนเรือนร่างของหญิงและชาย เป็นจุดสนใจของเจ้าของ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงมักให้ความสนใจกับความเกลี้ยงเกลาของเรือนร่าง จึงไม่ต้องการให้มีเส้นขนโผล่ตามผิวหนังไม่ว่าจะเป็น แขน ขา ไต้วงแขน หรือแม้แต่ในร่มผ้า ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการกำจัดเส้นขนตามร่างกายที่ไม่ต้องการออกไป ซึ่งวิธีที่ไปใช้กันนั้นปัจจุบัน มี วิธีคือ

1. ใช้ครีมกำจัดเส้นขน (Depilatories)
2. ใช้วิธีถอนเส้นขนออกทั้งราก(Epilation) โดยใช้อุปกรณ์ช่วย หรือใช้แว็กซ์ถอนขน
3. ใช้อุปกรณ์การแพทย์ เช่น แสงเลเซอร์

สองวิธีแรกมีใช้กันมาตั้งแต่อดีตเพราะง่ายและประหยัด ส่วนวิธีที่ 3 เป็นการใช้อุปกรณ์การแพทย์ ซึ่งต้องให้แพทย์เป็นผู้ลงมือทำให้ ค่าใช้จ่ายก็ต้องแพงเป็นธรรมดา ดังนั้นผลิตภัณฑ์ประเภทครีมกำจัดเส้นขนจึงเป็นที่นิยมมากที่สุดรูปแบบที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาดมีทั้ง เจล ครีม โลชั่น แอโรโซลชนิดสเปรย์ โรยออน และรูปแบบแป้นๆ นีโรยฉับเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้มานานตั้งแต่สมัยโบราณจนปัจจุบัน เพียงแต่สูตรครีมชนิดนี้ในอดีต อาจมีกลิ่นฉุนรุนแรงของทั้งกรดและด่าง แต่ในปัจจุบันได้พัฒนาให้มีกลิ่นลดลง

กลไกการทำงานของ ผลิตภัณฑ์กำจัดเส้นขน

ครีมกำจัดเส้นขน มีส่วนประกอบของสารเคมีที่มีความเป็นด่างสูง คือ แคลเซียม ไธโอไกลไคเลต ซึ่งมีอยู่ในเนื้อครีมปริมาณมาก และตัวยา แคลเซียม ไธโอไกลไคเลต (Calcium thioglycolate) หรือ (sodium thioglycolate) เส้นขนของคนเรามีโครงสร้างหลักคือโปรตีน เรียกว่าคีราติน โปรตีน (keratin protein) ในปริมาณ 65%-95% ทำให้เส้นขนหรือเส้นผมแข็งแรง ด้วยไทโอไกลไคเลต จะมีกลิ่นฉุนและมีฤทธิ์เป็นด่างสูง จะทำหน้าที่ละลายโครงสร้างคีราตินโปรตีนของเส้นขนที่อยู่เหนือผิวหนัง ทำให้เส้นขนนุ่มลงและถูกตัดขาดจากรากขนหรือส่วนที่อยู่ใต้ผิวหนังได้ง่าย ทำให้เช็ดออกได้ง่าย แต่รากเส้นขนยังคงอยู่ในชั้นผิวหนังชั้นบนสุดก็ประกอบด้วยโครงสร้างคีราตินโปรตีนเช่นเดียวกับเส้นขน ดังนั้นครีมกำจัดขน จึงไม่ควรทาค้างไว้บนผิวหนังนานๆ เพราะตัวยาจะไปทำลายเซลล์ผิวหนังด้วย ทำให้ระคายเคืองได้

ข้อดี

- ☐ เป็นวิธีที่ประหยัด
- ☐ ทำได้ง่ายและรวดเร็ว เพียงทาครีมบนผิวหนังทิ้งไว้ประมาณ 1๓5 นาที แล้วเช็ดออก เป็นวิธีที่ไม่เจ็บปวดเลย

- ☐ ทำเองได้ ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์หรือไม่จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญอยู่ด้วยในขณะที่ทำ
- ☐ ผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด มีหลายความเข้มข้นให้เลือกซื้อสำหรับเส้นขนที่หนาและแข็ง อาจต้องใช้ชนิดความเข้มข้นสูงสำหรับผู้ที่มีเส้นขนไม่หนาและอ่อน ควรเริ่มต้นเลือกทดลองใช้ความเข้มข้นที่น้อยที่สุดก่อน
- ☐ หาซื้อได้ง่ายทั่วไป

ข้อเสีย

- ☐ ได้ผลในระยะสั้นๆเท่านั้น เส้นขนจะกลับเจริญเติบโตขึ้นใหม่อย่างรวดเร็วภายใน 25 วันเท่านั้น
- ☐ ผู้ที่มีเส้นขนสีดำ อาจจะมองเห็นเป็นรอยดำๆบนผิวหนัง ซึ่งเป็นสีดำของเส้นขนที่ตกค้างอยู่ใต้ผิวหนังที่ยังคงอยู่นั่นเอง
- ☐ ผลิตภัณฑ์มักมีกลิ่นฉุนและเลอะเทอะเวลาใช้ แม้ว่าหลายยี่ห้อได้พัฒนาสูตร แต่ยังมีกลิ่นเคมีหลงเหลืออยู่ไม่มากนักน้อย
- ☐ ระคายเคืองผิวหนัง เนื่องจากมีความเป็นด่างสูง

ข้อแนะนำและข้อควรระวัง

1. เนื่องจากชั้นของผิวหนังมีองค์ประกอบของโปรตีนคีราตินเช่นเดียวกับโปรตีนของเส้นขนหรือเส้นผม ดังนั้นครีมในเนื้อครีมจะทำลายโปรตีนชั้นผิวหนังที่สัมผัสด้วยยาเช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเนื้อครีมกำจัดเส้นขนถูกพอกทิ้งไว้นานเกินไป ผิวหนังจะระคายเคือง และอักเสบได้
2. ก่อนการใช้งาน ควรทดสอบอาการแพ้หรือไม่แพ้ด้วยตนเองบนผิวหนังบริเวณเล็กๆ โดยทาเนื้อครีมในบริเวณที่ต้องการกำจัดขน ทิ้งไว้สัก 10-15 นาที หรือตามที่ระบุไว้บนฉลาก จากนั้นเช็ดเนื้อครีมออกด้วยกระดาษหรือผ้าชื้น และสังเกตอาการระคายเคืองที่อาจเกิดขึ้นภายใน 24 ชั่วโมง หากไม่มีอาการไหม้ แต่อาจมีเพียงแดงเล็กน้อย แสดงว่าสามารถใช้ครีมดังกล่าวสำหรับกำจัดเส้นขนได้โดยไม่เกิดอันตราย แต่หากมีอาการไหม้ และปวดแสบปวดร้อน ไม่ควรใช้ต่อ
3. สถาบันประเมินความเสียหายการใช้สินค้าของผู้บริโภค ประเทศไทย (BfR) ได้ออกมาเตือนการใช้ครีมกำจัดขนชนิดนี้ว่า ถ้าใช้ไม่ถูกวิธี อาจก่อให้เกิดอาการระคายเคืองไม่มากนักน้อยต่อผิวหนังบริเวณที่ใช้ได้ และหากมีการใช้เป็นประจำ และใช้ซ้ำบ่อยๆในบริเวณเดียวกัน อาจจะคายเคืองมากได้ และไม่แนะนำให้ใช้ซ้ำบ่อยๆในบริเวณเดียวกัน เช่น มีการพอกบนผิวหนังทุก 25 วันซ้ำ เพราะอาจทำให้เกิดอาการข้างเคียงรุนแรงขึ้น

อาการระคายเคืองที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากความเป็นด่างสูงหรืออาจเกิดจากสารเคมีไทโอไกลโคเลทเองซึ่งยังไม่มีข้อสรุป

4. ผลิตภัณฑ์ชนิดนี้มีข้อบ่งใช้เฉพาะกำจัดเส้นขนตามแขนและขาเท่านั้น ไม่ควรใช้กับใบหน้าเพื่อกำจัดหนวดเครา หรือขนคิ้วเด็ดขาด รวมถึงบริเวณที่ลับใต้ร่มผ้าหรือผิวหนังบริเวณใกล้อวัยวะเพศ หรือเส้นขนในรูจมูกซึ่งเป็นผิวหนังอ่อนไหวและชั้นหนังกำพร้าบาง จะเป็นอันตรายได้ง่าย ผู้บริโภคควรอ่านฉลากกำกับ และใช้ตามข้อแนะนำในฉลากเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

1. Pros and Cons of Hair Removal Creams (Depilatories). <http://hairfreelife.com/hair-removal-cream-pros-and-cons/>
2. Removing Hair Safely. <https://www.fda.gov/ForConsumers/ConsumerUpdates/ucm048995.htm>
3. Hair removal. https://en.wikipedia.org/wiki/Hair_removal